

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА НОВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету історії та
міжнародних відносин

Ольга МАКЛЮК

« 28 » серпня 2025

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія українського мистецтва від бароко до постмодерну

підготовки бакалавра

денної та заочної форм здобуття освіти
освітньо-професійна програма «Історія»
спеціальності 032 Історія та археологія
галузі знань 03 Гуманітарні науки

ВИКЛАДАЧ: Грушева Тетяна Вікторівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри
новітньої історії України

Обговорено та ухвалено на засіданні
кафедри новітньої історії України
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

Завідувач кафедри

Федір ТУРЧЕНКО

Ірина КРИВКО

2025 рік

Зв'язок з викладачем:

E-mail: grushevaznu@ukr.net

СЕЗН ЗНУ повідомлення: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2151>

Телефон: (061) 228-76-31

Кафедра: Кафедра новітньої історії України, 5 корпус, ауд. 323.

1. Опис навчальної дисципліни

У сучасному світі не викликає сумнівів той факт, що мистецтво є важливим засобом естетичного виховання і становлення особистості. Поглиблене вивчення вітчизняного мистецтва, набуття мистецтвознавчих навичок, що формуються на лекційних та практичних заняттях є складовою у підготовки висококваліфікованого фахівця з історії та розвиває загальну культуру особистості. Цей навчальний курс має великі можливості для формування естетичного смаку студентів та їхнього творчого розвитку. Допомагає розглядати історичний розвиток мистецтва, в тісному зв'язку з минулим і майбутнім, показуючи єдність конкретно-історичного і національного та всесвітньо-історичного і загальнолюдського.

Мета курсу – вивчити період розвитку українського мистецтва від бароко до постмодерну, проаналізувати історичну специфіку української мистецької традиції, що постає невід'ємною умовою формування ціннісних орієнтирів та гуманізації сучасного українського соціокультурного простору.

Завдання курсу:

- Познайомити студентів із суттю, змістом поняття «мистецтво»; головними етапами розвитку, характерними особливостями періодизації українського мистецтва;
- Визначити процеси та події, які зумовлювали зміну мистецьких напрямків в Україні;
- Дослідити основні мистецькі стилі та напрями української культури (у архітектурі, художньому та образотворчому мистецтві, літературі);
- Проаналізувати світоглядні засади визначних представників українського мистецтва різних періодів, їх здобутки, досягнення, особливості діяльності у процесі культурно-історичного поступу;
- Показати значення українського мистецтва у системі світової культури, зіставивши мистецькі явища національної культури з відповідними процесами та періодами світової культури.

За підсумками вивчення курсу студент повинен

Знати:

- суть феномену культури, роль мистецтва у людській життєдіяльності, способи набуття, збереження та передачі базових мистецьких цінностей;
- приклади здобутків та пам'яток мистецтва України;
- роль і місце української культури в світовій цивілізації, історичну специфіку української національної мистецької традиції;
- тенденції новітніх соціокультурних трансформацій та сучасних мистецьких процесів, які стосуються як історії української, так і світової культури.

Вміти:

- зіставляти різні культурні періоди у вітчизняній історії;
- наводити найвизначніші культурно-мистецькі пам'ятки та імена видатних представників різних історичних періодів України;
- обґрунтовувати власні світоглядні позиції на основі знань мистецької спадщини України, а також турбуватися про збереження та примноження національної культурної спадщини.

Курс «Історія українського мистецтва: від бароко до постмодерну» вивчається у комплексі з гуманітарними дисциплінами, що обумовлено загальною тенденцією сучасної науки до трансдисциплінарності. У дослідженнях мистецької традиції цей термін використовується як принцип організації наукового знання, що відкриває широкі можливості взаємодії багатьох дисциплін при вирішенні комплексних проблем природи, культури і

суспільства, а також як спосіб розширення наукового світогляду, що полягає в розгляді будь-якого явища поза рамками однієї наукової дисципліни. Цілісне осмислення феномену мистецтва зумовлює потребу активного використання міждисциплінарного зв'язку, а саме: досвіду етики, естетики, мистецтвознавства, історія, а також ментальних відмінностей. Отже, структурна модель історії мистецтва ґрунтується на науковому діалозі.

Головна ідея курсу полягає в тому, щоб ознайомити студентів з основними історичними періодами становлення феномену українського мистецтва; розкрити закономірності його функціонування і розвитку; сформувати у студентів поглиблене розуміння фундаментальних понять і категорій українського мистецтва; проаналізувати тенденції сучасних соціокультурних трансформацій в українському мистецтві.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
1	2	3
Статус дисципліни	Вибіркова	
Семестр	3-й	3-й
Кількість кредитів ECTS	7	
Кількість годин	210	
Лекції	44 год.	10 год.
Практичні заняття	30 год.	10 год.
Самостійна робота	136 год.	180 год.
Консультації	Консультації проводяться онлайн згідно з розкладом: https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/history/navchal_nij_protse	
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2151	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
1	2	3
СК 5 Здатність відшукувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т.п.)	Робота з міжнародними наукометричними базами даних (Scopus, Web of Science) – бібліотека ЗНУ.	Контрольні заходи: метод усного, письмового контролю.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Історія українського мистецтва від бароко до постмодерну

СК 7 Здатність використовувати фахові знання та професійні навички для виявлення, охорони та популяризації історико-культурної спадщини	Проблемний виклад під час лекційних/семінарських занять.	Анотування літератури.
СК 12 Здатність робити відбір та прийняття на збереження артефактів і документів у відповідності до нормативів, організовувати археографічну діяльність, роботу в архівах та музеях, державних, наукових та науково-дослідних установах у відповідності з прийнятими правилами та нормами	Методи: пояснювально-ілюстративний, обґрунтування. Інтерактивні методи.	Контрольні заходи: оцінка індивідуальних завдань, виконаних на базі навчально-наукової лабораторії історії повсякдення другої половини ХХ століття.
СК 13 Усвідомлення історико-культурної спадщини Запорізького регіону як складової сучасного культурного ландшафту України	Методи: системно-структурний аналіз, логічний аналіз, пояснювально-ілюстративний, обґрунтування.	Написання есе.
СК 14 Здатність використовувати сучасні підходи та методики для збереження, охорони та використання об'єктів культурної спадщини, застосовувати інновації для їх популяризації	Проблемний виклад під час лекційних/семінарських занять.	Захист виступу з презентацією у PowerPoint/Canva.
ПРН 5 Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами	Проблемний виклад під час лекційних/семінарських занять. Інтерактивні методи.	Контрольні заходи: оцінка індивідуальних завдань, виконаних на базі навчально-наукової лабораторії історії повсякдення другої половини ХХ століття.
ПРН 9 Мати навички організації практичного вирішення питань історичної пам'яті та охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини України	Методи: пояснювально-ілюстративний, частково-пошуковий, проблемний виклад, участь в дискусіях, робота в групах. Взаємне рецензування.	Контрольні заходи: обговорення актуальних проблем на семінарських заняттях

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Розвиток мистецтва України від епохи бароко до модерну

Тема 1. Формування української мистецької традиції.

Мистецькі витоки Київської Русі. Язичницька спадщина, християнізація та вплив візантійської художньої традиції. Середньовічне мистецтво Русі та Галицько-Волинської держави: розвиток іконопису, монументального живопису й архітектури. Українське мистецтво в умовах пізнього середньовіччя (західноєвропейські впливи та збереження локальних традицій). Ренесансні тенденції в українській культурі. Гуманістичні ідеї та трансформація художніх форм. Козацька доба і становлення українського бароко. Формування самобутнього стилю та символіки.

Тема 2. Своєрідність українського бароко у загальноєвропейському контексті.

Історичні передумови формування українського бароко: політичні, конфесійні та культурні чинники доби. Українське бароко в системі європейських художніх стилів (спільні риси та відмінності від західноєвропейського бароко). Національна традиція як основа своєрідності українського бароко. Архітектура українського бароко. Типологія храмів, пластика форм і символіка. Образотворче мистецтво та іконопис барокової доби (поєднання канонічності й новаторства). Література та музична культура українського бароко. Барокова риторика, духовні жанри та освітні осередки. Значення українського бароко в європейському культурному просторі. Внесок у формування національної ідентичності та міжкультурний діалог.

Тема 3. Класицизм та ампір в українському мистецтві.

Історико-культурні умови поширення класицизму та ампіру в Україні: впливи європейських і імперських художніх моделей. Естетичні засади класицизму й ампіру (ідеали раціоналізму, гармонії та державної репрезентації). Архітектура класицизму в Україні. Містобудівні принципи, палацово-садибні ансамблі, громадські споруди. Особливості ампіру в українському архітектурному середовищі (монументальність, символіка влади, декор). Образотворче мистецтво доби класицизму та ампіру: жанрова ієрархія, академічні канони, портрет. Поєднання загальноєвропейських стилів із національними традиціями (регіональні варіанти та адаптації). Місце класицизму й ампіру в історії українського мистецтва.

Тема 4. Романтизм у європейському та українському мистецтві.

Історико-філософські передумови виникнення романтизму. Реакція на раціоналізм Просвітництва та класицизму. Основні естетичні принципи європейського романтизму (культ почуттів, індивідуалізм, інтерес до минулого й природи). Романтизм у європейському образотворчому мистецтві: провідні жанри, образи та художні засоби. Специфіка романтизму в українському культурному просторі. Національно-історична проблематика та фольклорні мотиви. Український романтизм в образотворчому мистецтві (ідейно-тематичні акценти та стилістичні особливості). Взаємодія європейських і українських романтичних традицій (впливи, запозичення та трансформації). Значення романтизму для формування національної мистецької ідентичності. Роль у подальшому розвитку українського мистецтва.

Тема 5. Мистецьке життя в Україні у другій половині XIX ст.

Розвиток українського суспільства в умовах Російської та Австро-Угорської імперій. Вплив індустріалізації, урбанізації та національного відродження на мистецтво. Основні художні школи та їхні представники. Творчість Тараса Шевченка, Миколи Пимоненка. Розвиток монументальної скульптури. Народне декоративне мистецтво та ремесла як джерело національної ідентичності. Становлення українського театального руху (театр корифеїв, діяльність Марії Заньковецької). Розвиток музичної культури: композитори, хоровий рух, популяризація народної музики. Літературне життя та зв'язок з мистецтвом. Взаємодія літератури та образотворчого мистецтва (ілюстрації, публікації у журналах). Виникнення

Історія українського мистецтва від бароко до постмодерну

національної тематики в художніх творах. Діяльність художніх спілок, товариств і виставок. Створення музеїв, галерей та концертних залів як центрів культурного життя. Національна ідентичність та вплив політики. Роль мистецтва у формуванні української національної свідомості. Цензура, обмеження та державна політика щодо українського мистецтва.

Змістовий модуль 2. Українське мистецтво XX – поч. XXI ст.***Тема 6. Дискурс модернізму в українському мистецтві першої третини XX ст.***

Історичний та культурний контекст модернізму. Соціально-політичні та культурні трансформації в Україні початку XX ст. Вплив європейських модерністських течій (імпресіонізм, фовізм, кубізм, футуризм). Основні напрями та представники: український авангард, експресіонізм, кубофутуризм. Внесок Олександра Архипенка, Казимира Малевича, Давида Бурлюка та інших. Розвиток плакатного, книжкового та театрального дизайну. Взаємозв'язок декоративного мистецтва та модерністичних експериментів. Інноваційні театральні постановки та сценографічні рішення. Діяльність Леся Курбаса та «Березоля». Літературно-мистецькі об'єднання. Роль «Музагет», «Гарт» та інших об'єднань у формуванні модерністського дискурсу. Взаємозв'язок між літературою, театром і візуальними мистецтвами. Вплив радянської цензури. Перешкоди та адаптації модерністських течій під політичний тиск (приклади художників, які змушені були змінювати стиль чи тематику). Внесок українського модернізму у світовий мистецький контекст. Збереження традицій авангарду в сучасному українському мистецтві.

Тема 7. Мистецьке життя радянської України 1920-30 рр.

Історичний контекст: встановлення радянської влади в Україні. Соціальні й культурні трансформації, політика коренізації. Образотворче мистецтво та авангард. Розквіт українського авангарду: живопис, графіка, плакат. Діяльність художників Давида Бурлюка, Василя Єрмилова, Олександра Богомазова. Плакат і революційна графіка. Пропагандистські плакати як інструмент формування радянського світогляду. Вплив конструктивізму та супрематизму на українське мистецтво плакату. Театр та сценографія. Розвиток революційного театру, експериментальні постановки. Внесок Леся Курбаса та його театральних експериментів. Взаємодія літератури, образотворчого мистецтва та театру у культурному дискурсі. Пропагандистська функція літератури та сценічних мистецтв. Політика державного контролю над мистецтвом і культурою. Вплив радянського авангарду на подальший розвиток українського мистецтва. Збереження та переосмислення культурного надбання у XX–XXI ст.

Тема 8. Мистецтво УРСР часів Другої світової війни та повоєнного часу.

Вплив Другої світової війни на Україну та культурне життя. Радянська політика щодо мистецтва під час війни. Образотворче мистецтво воєнного часу. Мілітарні теми у живописі та графіці. Мистецтво повоєнного часу. Відновлення художніх інституцій та музеїв. Поширення «соціалістичного реалізму» у живописі, скульптурі та плакаті. Внесок театру та кінематографу у формування радянської ідентичності. Фільми воєнного та повоєнного періоду. Спільні теми у літературі та живописі: героїзм, відбудова, пам'ять про війну. Ілюстрації до книжок та плакати як інструмент пропаганди. Вплив воєнного та повоєнного мистецтва на подальший розвиток культури УРСР. Пам'ять про війну та формування історичної свідомості через мистецтво.

Тема 9. Мистецтво України середини 1950-х – 1991 рр.

Соціалістичний реалізм у повоєнному мистецтві України (1950–1960-ті рр.). Характерні риси, провідні художники та типові сюжети. «Відлига» і поява експериментальних течій у живописі та графіці. Нові художні напрями та вплив міжнародного модернізму. Український авангард і неофіційне мистецтво (1960–1980-ті рр.). Розвиток «неформальної» культури,

Історія українського мистецтва від бароко до постмодерну

самвидав і художніх об'єднань. Скульптура та монументальне мистецтво у другій половині ХХ ст. Пам'ятники, меморіали: зміни стилю та ідеологічного навантаження. Театр, кіно та перформанс як відображення суспільних змін. Експерименти в сценографії та кінематографії, нові течії у драматургії. Мистецтво в умовах перебудови та досягнення незалежності (1980–1991 рр.). Формування пострадянських тенденцій, поява альтернативних культурних центрів.

Тема 10. Сучасний український етнодизайн

Поняття та концепція етнодизайну. Визначення терміну, його зв'язок із національною ідентичністю та культурною спадщиною. Основні принципи поєднання традиційних мотивів із сучасними формами. Матеріали, техніки та традиційні мотиви. Використання народних орнаментів, вишивки, ткацтва, кераміки. Адаптація автентичних технік у сучасних інтер'єрах та предметах. Сфери застосування сучасного етнодизайну. Мода, аксесуари, предметний дизайн, інтер'єри, графічний дизайн. Приклади українських брендів та авторів. Етнодизайн і комерціалізація культури. Баланс між автентичністю та комерційними потребами. Сучасні тенденції та перспективи розвитку. Поєднання традицій і сучасних технологій (3D-друк, цифровий дизайн). Вплив глобалізації на український етнодизайн і формування національної культурної ідентичності.

Тема 11. Мистецькі процеси в Україні в умовах нової соціальної реальності.

Історичний і соціокультурний контекст: незалежність України та зміни у політичному, економічному і культурному житті. Вплив глобалізації та пострадянського досвіду на мистецтво. Відродження національної ідентичності в мистецтві. Пошук власної художньої мови, повернення до історичних і народних мотивів. Приклади в живописі, скульптурі та декоративному мистецтві. Сучасні художні течії та експерименти. Авангард, концептуалізм, неоабстракція, медіа-мистецтво. Внесок молодих художників та неформальних об'єднань. Театр, кіно та музика у нових соціальних умовах. Експериментальні постановки, незалежне кіно, сучасна музична сцена. Взаємодія мистецтва з громадськими та політичними процесами. Мистецтво та комерційна культура. Галереї, арт-ярмарки, фестивалі та ринок сучасного мистецтва. Баланс між творчістю та комерційними запитами суспільства. Перспективи розвитку та культурний діалог. Інтеграція українського мистецтва у світовий контекст. Роль мистецтва у формуванні громадянської свідомості та культурної ідентичності.

Тема 12. Мистецтво під час новітньої російсько-української війни.

Вплив війни на суспільство, культурну свідомість та художнє середовище. Візуальне мистецтво та художні акції. Живопис, графіка, стріт-арт, плакати як засоби протидії пропаганді. Роботи художників, які документують війну та висвітлюють героїзм та втрати. Медіа та цифрове мистецтво. Використання соціальних мереж, VR, анімації та інсталяцій для поширення інформації. Онлайн-проекти, арт-кампанії та колаборації українських митців. Література, поезія та перформанс (література та поезія сучасних авторів). Театральні постановки та перформанси, присвячені війні. Музика та аудіовізуальні проекти. Пісні, музичні кліпи та документальні фільми як інструмент національної єдності. Залучення митців до благодійних та культурних акцій підтримки України. Суспільне значення та спадок мистецтва війни. Роль мистецтва у формуванні історичної пам'яті та національної ідентичності. Можливості збереження та вивчення воєнного мистецтва для майбутніх поколінь.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Історія українського мистецтва від бароко до постмодерну
4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	2	3	4	5
Лекція 1/2	Формування української мистецької традиції.	8	2	Щотижня
Семінарське заняття 1/2	Своєрідність українського бароко у загальноєвропейському контексті. Завдання: Історичні передумови формування українського бароко. Українське бароко в системі європейських художніх стилів. Архітектура українського бароко. Література та музична культура українського бароко.	8	2	Чисельник
Лекція 3/4	Класицизм та ампір в українському мистецтві.	4		Щотижня
Семінарське заняття 3	Романтизм у європейському та українському мистецтві. Завдання: історико-філософські передумови виникнення романтизму. Основні естетичні принципи європейського романтизму (культ почуттів, індивідуалізм, інтерес до минулого й природи). Романтизм у європейському образотворчому мистецтві: провідні жанри, образи та художні засоби. Специфіка романтизму в українському культурному просторі.	4	2	Чисельник
Лекція 5/6	Мистецьке життя в Україні у другій половині XIX ст.	4	2	Щотижня
Семінарське заняття 4/5	Дискурс модернізму в українському мистецтві першої третини XX ст. Завдання: Історичний та культурний контекст модернізму. Вплив європейських модерністських течій (імпресіонізм, фовізм, кубізм, футуризм). Основні напрями та представники: український авангард, експресіонізм, кубофутуризм. Діяльність Леся Курбаса та «Березоля». Літературно-мистецькі об'єднання. Внесок українського модернізму у світовий мистецький контекст. Збереження традицій авангарду в сучасному українському мистецтві.	10	2	Чисельник
Лекція 7/8	Мистецьке життя радянської України 1920-30 рр.	8	2	Щотижня
Семінарське заняття 6	Мистецтво УРСР часів Другої світової війни та повоєнного часу.	4	2	Чисельник

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Історія українського мистецтва від бароко до постмодерну

	Завдання: Вплив Другої світової війни на Україну та культурне життя. Радянська політика щодо мистецтва під час війни. Образотворче мистецтво воєнного часу. Фільми воєнного та повоєнного періоду. Спільні теми у літературі та живописі. Ілюстрації до книжок та плакати як інструмент пропаганди. Пам'ять про війну та формування історичної свідомості через мистецтво.			
Лекція 9/10	Мистецтво України середини 1950-х – 1991 рр.	4		<i>Щотижня</i>
Семінарське заняття 7	Сучасний український етнодизайн Завдання: Поняття та концепція етнодизайну. Визначення терміну, його зв'язок із національною ідентичністю та культурною спадщиною. Основні принципи поєднання традиційних мотивів із сучасними формами. Вплив глобалізації на український етнодизайн і формування національної культурної ідентичності.	4	2	<i>Чисельник</i>
Лекція 11/12	Мистецькі процеси в Україні в умовах нової соціальної реальності.	8	2	<i>Щотижня</i>
Лекція 13/14	Мистецтво під час новітньої російсько-української війни.	8	2	<i>Щотижня</i>
Самостійна робота	Написання аналітичної записки на тему: Сучасне українське мистецтво як простір формування національної ідентичності: роль традицій і новаторських підходів.	136	180	<i>Останній тиждень теоретичного навчання (згідно графіку освітнього процесу ЗНУ)</i>

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/ роботи	Вид контролю контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
Семінарське заняття №1/2 Своєрідність українського бароко у загальноєвропейському контексті. №3 Романтизм у європейському та українському мистецтві.	Усний, письмовий контроль, взаємне рецензування.	Оцінка відповіді на семінарських заняттях. Участь у дискусії.	Максимальна кількість балів – 6 за кожне семінарське заняття Критерії оцінювання https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2151	18
Семінарське заняття № 4/5 Дискурс модернізму в українському мистецтві першої третини ХХ ст. №6 Мистецтво УРСР часів Другої світової війни та повоєнного часу.	Захист виступу з презентацією у PowerPoint /Canva, усний, письмовий контроль.	Оцінка виконаної роботи на практичних заняттях.	Критерії оцінювання https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2151	18
Семінарське заняття №7 Сучасний український етнодизайн.	Захист виступу з презентацією у PowerPoint /Canva.	Оцінка виконаної роботи на практичних заняттях.	Критерії оцінювання https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2151 максимальна оцінка 1 доповіді 4 бали	6
Самостійна робота	Написання аналітичної записки	на тему: «Сучасне українське мистецтво як простір формування національної ідентичності: роль традицій і новаторських підходів».	Критерії оцінювання https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2151	18
Усього за поточний контроль				60

Підсумковий контроль				
Залік	Завдання підсумкового контролю	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Критерії оцінювання</i>	
1	Тестові завдання	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2151	1 правильна відповідь – 2 бал	20
2	Усна відповідь		Критерії оцінювання https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2151	20
Всього				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси
Рекомендована література

Основна:

1. Грушева Т.В. Україна в діалозі європейських культур : підручник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра всіх спеціальностей. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2021. 224 с.
2. Європейська політика пам'яті = European Memory Politics / О. Тупахіна, Ю. Каганов, О. Маклюк, І. Павленко, К. Сіріньок-Долгарьова. Запоріжжя : ЗНУ, 2023. 262 с. URL: https://tempus.znu.edu.ua/files/books/Tempus_compressed.pdf

Додаткова:

1. Verbytska P., Muravska S. Museum Activists as Agents of Social Change in War. *Museum & Society*, 21 (2). P.51–57. URL: <file:///C:/Users/user/Downloads/tblyth,+Journal+manager,+4296.pdf>
2. Василевська Т., Бевз Т. Конструювання політики національної пам'яті: ідеї, смисли, акценти. *Політичні дослідження*. 2024. № 1 (7). С. 135–158. DOI: <https://doi.org/10.53317/2786-4774-2024-1-7>
3. Грушева Т. В. Матеріали музеїв на уроках історії: український досвід. *Педагогічні науки та освіта : збірник наукових праць Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти*. Запоріжжя : СТАТУС. 2022. № XL-XLI. С. 40-48. URL: <https://drive.google.com/file/d/1vytVIDzBETWZRNcdk0525EGFnhwuiqo5/view>
4. Грушева Т. В. Російська література як канал поширення «руського мира»: український вимір. *ЕМІНАК*. 2023. № 3. С. 96-112. URL: <https://www.eminak.net.ua/index.php/eminak/article/view/660/480>
5. Грушева Т., Мозгова О. Між соціальним і соціалістичним реалізмом: естетика фотографії в контексті радянської пропаганди (на прикладі фотоклубу «Запоріжжя»). *Zaporizhzhia Historical Review*. 2020. №2. С. 116-125.
6. Грушева Т., Поняткова Д. Доля інтелігенції в добу «Розстріляного Відродження» на сторінках сучасних українських підручників. *Педагогічні науки та освіта: збірник наукових праць Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти*. 2024. Вип. XLVIII–XLIX. Запоріжжя : СТАТУС, 2024. С.28–35.
7. Грушева Т.В. Між мистецтвом та пропагандою: театральна культура совєтської України. *Zaporizhzhia Historical Review*. 2025. Том 10. №62. С.58–64. DOI: <https://doi.org/10.26661/zhyv-2025-10-62-05>
8. Грушева Т.В., Поняткова Д.В. «Homo sovieticus»: соціальні практики виховання і наслідки для колективної пам'яті України. *Zaporizhzhia Historical Review*. 2025. №63. С.112–119.
9. Ложкіна А. Перманентна революція. Мистецтво України ХХ – початку ХХІ століття. Київ : ArtHuss, 2019. 542 с.
10. Павельчук І. Постімпресіонізм в українському живописі ХХ століття. Київ : Києво-Могилянська академія, 2019. 576 с.
11. «Скарби України: Культурна спадщина нації» (ред. Бурлака В. та ін.). Київ : ArtHuss, 2024.
12. Скрипник Г. Історія українського мистецтва: нові наукові контексти та суспільні виклики. URL : <https://surl.li/lннаob>
13. Фартінг Стівен. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення / За загальною редакцією Стівена Фартінга; пер. з англ. А. Пітик, К. Грицайчук, Ю. Єфремов, Ю. Сироїд, О. Ларікова. Харків : Віват, 2019. 576 с.

Джерела:

1. Закон України «Про засади державної політики національної пам'яті Українського народу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4579-20#Text>
2. Про затвердження Державної цільової соціальної програми з утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2028 року. URL:

Цифрові проєкти з мистецтва:

1. Картинна галерея Кам'янець-Подільського музею-заповідника. Віртуальний тур. URL: <https://surl.li/cxldco>
2. Музей українського живопису. Віртуальний тур. URL: <https://surl.li/skbklk>
3. Українське мистецтво XX століття. Віртуальний тур. URL: <https://surl.li/jlbrgv>

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування усіх занять є обов'язковим. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання теоретичної частини занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. Практична частина заняття відпрацьовується письмово шляхом виконання завдання практичного заняття.

Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Перевірка на академічну доброчесність буде здійснюватися програмним забезпеченням, наданим ЗНУ. У разі виявлення академічного плагіату студент зобов'язаний написати доповідну записку на ім'я завідувача кафедри з поясненням причин вчинення такого проступку; робота студента повертається на повторне виконання; студент направляється на курс з академічної доброчесності.

Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело за ДСТУ 8302:2015.

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час практичних занять дозволяється виключно з навчальною метою (для виконання завдань практичного заняття, уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття. Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle.

Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу grushevaznu@ukr.net. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти

Процедура забезпечення якості визнання результатів неформального та інформального навчання є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освіти ЗНУ. Правила зарахування результатів навчання які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як навчальній дисципліні в цілому, так і її окремому розділу, темі (темам) визначені у Положенні ЗНУ Про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти (<https://surl.li/gachqj>).

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА 2025-2026 н.р. доступний за адресою:
<https://surl.li/vlwewj>

НАВЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методiku проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів Запорізького національного університету: <https://surl.li/wdzjrl>

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://surl.li/hfjbya>

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://surl.li/qgacqa>

Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до:

Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://surl.li/unwzzm>

Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://surl.li/xkxmuz>

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Кабінет практичного психолога **Марти Ірини Вадимівни** – навч. корп. №4, каб. №235 (понеділок, середа, четвер 9.00-11.00, 13.00-15.00), навч. корп. №9 (ІННІ) каб.57 (п'ятниця 9.00-11.00, 13.00-15.00), гуртожиток №6 (вул. Добролюбова, 19, середа 9.00-11.00, 13.00-15.00). Попередній запис за тел.: 228-76-48, (099) 253-78-73 щоденно з 9 до 15.

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua

Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://surl.li/ivcwiw>

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ):

<https://moodle.znu.edu.ua>

Посилання для відновлення паролю:

<https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ:

<http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>